

EDUSKUNNAN KANSLIA

ALOITE

11.3.2026

Tasa-arvoneuvosto

Puhemiesneuvostolle

Tasa-arvoneuvosto esittää, että puhemiesneuvosto päättäisi

1. muuttaa ohjetta eduskuntatyötä koskevien poissaolojen kirjaamisesta siten, että poissaoloilmoitukseen merkitään, mikäli poissaolo koskee perhevapaata
2. että eduskunnan verkkosivuilla julkaistaviin poissaolotilastoihin lisätään tieto, mikäli poissaolo johtuu perhevapaasta, sekä
3. sallia perhevapaasta tai perustellusta syystä johtuvan poissaolon ilmoittamisen tai korjaamisen kuuden kuukauden ajan poissaolon alkamisesta lähtien.

Esityksen tausta

Eduskunnan työjärjestys (48 § Poissaolotiedon kirjaaminen) määrittelee, että täysistunnon pöytäkirjaan merkitään tieto poissaolosta eduskuntatyöhön liittyvän tehtävän ja hyväksyttävän henkilökohtaisen syyn vuoksi. Puhemiesneuvosto antaa ohjeita poissaolotiedon kirjaamisesta.

Puhemiesneuvosto on 11.2.2025 hyväksynyt ohjeen eduskuntatyötä koskevien poissaolojen kirjaamisesta, jonka mukaan edustajan poissaololajeja on kaksi. Edustaja voi ilmoittaa poissaolosta eduskuntatyöhön liittyvän tehtävän tai hyväksyttävän henkilökohtaisen syyn vuoksi. Perhevapaa merkitään henkilökohtaiseen syyhyn perustuvaksi poissaoloksi.

Edustajien poissaoloista täysistunnoista ja valiokuntien kokouksista laaditaan poissaolotilastot, jotka julkaistaan eduskunnan verkkosivuilla. Tilastossa eritellään henkilökohtaisesta syystä johtuvat poissaolot sekä muut poissaolot. Perhevapaita ei ole erikseen eritelty poissaolotilastoissa. Koska perhevapaat monista muista poissaololajeista poiketen yleensä ovat pitkäkestoisia, nousevat perhevapaiden pitäjät eduskunnan poissaolotilastojen kärkeen. Samalla naisvaltaiset ja ikärakenteeltaan nuoremmat eduskuntaryhmät korostuvat poissaolotilastoissa.

Media seuraa edustajien poissaolotilastoja ja julkaisee niitä säännöllisesti. Tasa-arvoneuvosto on huolestuneena seurannut, kuinka nykyisillä poissaoloista ilmoittamisen käytännöllä perhevapaat tuovat mediassa edustajille ikävää julkisuutta. Perhevapaiden pitäjät ovat enimmäkseen nuoria naisedustajia, jolloin runsaista poissaoloista negatiiviseen sävyyn uutisointi vahingoittaa erityisesti heitä.

Tasa-arvoneuvoston mielestä nykyinen käytäntö ilmoittaa, tilastoida ja raportoida edustajien poissaoloja on ongelmallinen tasa-arvon näkökulmasta. Järjestelmä, jossa nuoret, perhevapaita käyttäneet naiset edustajat ovat jatkuvasti poissaolotilaston kärjessä ja heistä tämän takia uutisoidaan negatiiviseen sävyyn, asettaa edustajat eri asemaan.

Tavoite ja vaikutukset

Esitettyjen muutosten tavoitteena on parantaa tilannetta kaikkien perhevapaita pitävien edustajien osalta, mutta erityisesti vähentää nuorille naisedustajille kasaantuvaa ikävää julkisuutta poissaoloista uutisoitaessa.

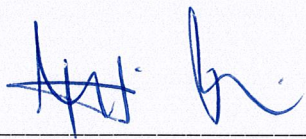
Tasa-arvoneuvoston mielestä eduskuntatyötä koskevien poissaolojen kirjaamisen käytäntöjä tulisi uudistaa siten, että poissaoloilmoituksen sähköiseen lomakkeeseen merkitään, mikäli poissaolo koskee perhevapaata. Saman tiedon tulisi näkyä eduskunnan verkkosivuilla julkaistavissa poissaolotilastoissa.

Tasa-arvoneuvosto pitää myös tärkeänä, että perhevapaasta voi ilmoittaa tai väärin ilmoitettua perhevapaan poissaolomerkintää jälkikäteen korjata riittävän pitkän ajan. Puhemiesneuvoston voimassa olevan ohjeen mukaan perustellusta syystä poissaolo voidaan ilmoittaa jälkikäteen, kuitenkin viimeistään kuukauden kuluessa poissaolosta.

Perhevapaat voivat kestää useita kuukausia. Yhden kuukauden aikarajaa perhevapaasta ilmoittamiselle tai ilmoituksen korjaamiselle ei voida pitää riittävänä tilanteessa, jossa useimmat edustajat palaavat takaisin töihin vasta yli kuukausi perhevapaan alkamisen jälkeen. Muutoksen tavoitteena on, ettei perhevapaita pitänyt edustaja joutuisi kohtuuttomaan tilanteeseen, mikäli ilmoitus perhevapaasta on epähuomiossa jäänyt tekemättä tai se on ilmoitettu väärään kategoriaan.

Perhevapaiden lisäksi pitkistä poissaoloista pitäisi voida ilmoittaa kuuden kuukauden ajan poissaolon alkamisesta lähtien, kun poissaololle on perusteltu syy. Perusteltu syy voi olla esimerkiksi kansanedustajan yllättävä sairausloma, joka todistetaan lääkärintodistuksella.

Tasa-arvoneuvoston puolesta

Tarja Filatov
Tasa-arvoneuvoston puheenjohtaja
2. varapuhemies